

3. skilleark

Innhold:

3. Fysisk innemiljø

	Utforming
	Temperatur
	Ventilasjon/luft
	Belysning/stråling
	Lyd/støy
	Innredning/utstyr

Larvik
kommune

Utføres	Drøftes	Ikke aktuelt	HMS og MHV- momenter ved planlegging og gjennomføring
Lover og forskrifter			<i>Lovtips</i>
☐	☐	☐	Er lover og forskrifter som gjelder for ansatte innarbeidet i planene?
☐	☐	☐	Er lover og forskrifter som gjelder for elever innarbeidet i planene?
☐	☐	☐	
Areal- og avstandsnormer			
☐	☐	☐	Er arealnormen for beregning av antall elever i et vanlig klasserom benyttet?
☐	☐	☐	Er areal for de ansatte innarbeidet som et tillegg der det benyttes vanlig klasserom?
☐	☐	☐	Er forholdene lagt til rette for varierte arbeidsformer og bruk av spesielt utstyr?
☐	☐	☐	Er areal for de ansatte innarbeidet som et tillegg til dette arealet?
☐	☐	☐	Er klasserommet utformet med tilstrekkelig avstand (80 cm.) mellom elevens bord, varmekilde, ventilasjonsåpning og vindu?
☐	☐	☐	
Inngangsparti og atkomst, planlegging og utforming. NB! husk renholders erfaringskompetanse!			
☐	☐	☐	Bli inngangspartiet utformet uten terskler eller annen form for hinder?
☐	☐	☐	Planlegges alle ytterdører med nedfelte avskrapningsrister 2 X 2 m?
☐	☐	☐	Planlegges drenering under alle avskrapningsrister?
☐	☐	☐	Planlegges avskrapningsristene slik at de ligger i plan med det øvrige belegget?
☐	☐	☐	Er behov for støvelbørste vurdert?
☐	☐	☐	Planlegges plass til fuktabsorberende matter som ikke kan føre til snubelfare?
☐	☐	☐	Planlegges utvendige frostsikre kraner ved inngangspartier for spyling av klær, leker og uteareal? (viktig ved SFO)
☐	☐	☐	Planlegges ytterdører med automatisk åpne og lukke funksjon?
☐	☐	☐	

Utforming av gulv og valg av gulvbelegg			Helsetips!
☐	☐	☐	Har gulvbelegg som velges tilfredsstillende inneklimatekstasjon?
☐	☐	☐	Er gulvbelegget som velges luktfritt og med liten avgassing (emisjon) for minimum ventilering? (energi og miljø)
☐	☐	☐	Krever gulvbelegget overflatebehandling i driftsfasen som påvirker inneklimatekstasjon?
☐	☐	☐	Har gulvbelegg kvalitet og slitestyrke som er tilpasset aktiviteter i rom/avdelinger?
☐	☐	☐	Er det valgt sklissikkert gulvbelegg i områder der det kan være skliffare? (dusj, mm.)
☐	☐	☐	Er farger, mønster og kontraster vurdert med tanke på synshemmede?
☐	☐	☐	Utformes gangbaner slik at tilgjengelighet for alle blir ivaretatt?
☐	☐	☐	Utformes gangbaner uten forhøyninger fra korridorer til enkeltrom slik at transport /flytting av inventar på hjul kan skje problemfritt?
☐	☐	☐	Er stakeluker plassert utenfor gangbaner?
☐	☐	☐	
Kvalitet og krav til dokumentasjon			
☐	☐	☐	Er det avtalt kontrollmåling av fuktighet i betonggulv før legging av belegg?
☐	☐	☐	Er utførelsen tilpasset renholdsmetoden som benyttes? (eks. oppkanter, sveiste skjøter, mm.)
☐	☐	☐	Blir flisfugene utformet slik de er i plan med flisoverflaten? (fuktighet på fugemasse)
☐	☐	☐	
Vegger og tak			
☐	☐	☐	Er materialer og overflatebehandling valgt ut fra den aktivitet som skal utøves i det enkelte rom?
☐	☐	☐	Er det beskrevet støvbinding av betongflater over himling, sjakter, lagerrom, mm. for å unngå støvspredding?
☐	☐	☐	Er materialvalget tilpasset krav til akustikk? Se sjekklister for Lyd/støy
☐	☐	☐	Vurderes vaskbart platefelt rundt luftventiler i nedsenket himling?
☐	☐	☐	Er det spikerslag for opphenging av skohyller, skap, og andre veggfaste innredninger?
☐	☐	☐	Har veggmaterialer kvalitet og slitestyrke som er tilpasset aktiviteter i rom/avdelinger?
☐	☐	☐	Har takmaterialer kvalitet og slitestyrke som er tilpasset aktiviteter i rom/avdelinger?
☐	☐	☐	

Innredning for elever og ansatte		
☐	☐	☐ Har innredning som velges tilfredsstillende <u>inneklimatekst</u> ?
☐	☐	☐ Velges det innredning med hjul til klasserom, baserom og spesialrom?
☐	☐	☐ Vurderes det å la skap gå til tak
☐	☐	☐ Velges det skrå topp på skap som ikke kan gå til tak?
☐	☐	☐ Velges vegghengte garderobeskap uten ben? (inneklimatekst og effektivt renhold)
☐	☐	☐ Velges vegghengte skohyller uten ben på gulv?
☐	☐	☐
Sanitærrom for elever og ansatte		
☐	☐	☐ Blir det vask med hygienisk tilfredsstillende tørkemulighet nærhet av toalettene?
☐	☐	☐ Vurderes det å bruke det veggtoalett?
☐	☐	☐ Ved bruk av gulvmontert toalett, iverksettes nødvendige tetningstiltak rundt sokkel og slik at effektivt renhold oppnås?
☐	☐	☐ Blir toalett og garderobes utstyres med såpe-/papirdispensere og sanitærbeholdere?
☐	☐	☐ Velges vannbesparende/lavtspylende sanitærutstyr?
☐	☐	☐ Velges vannbesparende urinalløsninger?
☐	☐	☐
Rom/avdelinger som skal risikovurderes		
☐	☐	☐ Er det rom/avdelinger på skolen som har behov for spesialutstyr/innretninger for å oppnå forsvarlig arbeidsmiljø for elever og ansatte?
☐	☐	☐ Er det tenk på avtrekk fra keramikkovn?
☐	☐	☐ Er det tenkt på avtrekk fra male- og lakkrom?
☐	☐	☐ Har skap/rom der kjemikalier, maling og gass oppbevares tilfredsstillende avtrekk?
☐	☐	☐ Er det tenkt på avtrekk/punktavsug fra støvsprende maskiner/aktiviteter?
☐	☐	☐ Er det egnet ventilasjon i rom der det arbeides med kjemikalier/produkter i støv-/gassform?
☐	☐	☐ Er det behov for tiltak i lyd miljøet?
☐	☐	☐ Er det rom/avdelinger med aktivitet/bruk som krever spesielt slukkeutstyr?
☐	☐	☐

Skilting/merking			
☐	☐	☐	Er det nedsatt en tverrfaglig gruppe som kartlegger behov for skilting og merking?
☐	☐	☐	Skiltes det med tanke på tilgjengelighet for alle? (Synshemmede)
☐	☐	☐	
Egne erfaringer (ideene overføres til HMS -momenter)			
☐	☐	☐	
☐	☐	☐	
☐	☐	☐	
Vi anbefaler at du skriver ut skjemaet for videre arbeid etter ukryssing av de enkelte punktene.			

Utføres	Drøftes	Ikke aktuelt	HMS- og MHV-momenter ved planlegging og gjennomføring
Lover og forskrifter			
☐	☐	☐	Er lover og forskrifter som gjelder for ansatte innarbeidet i planene?
☐	☐	☐	Er lover og forskrifter som gjelder for elever innarbeidet i planene?
☐	☐	☐	
Oppvarmingskilder generelt			
☐	☐	☐	Planlegges det å bruke utstyr og teknologi som sikrer god temperaturregulering og varmekomfort?
☐	☐	☐	Planlegges det å bruke utstyr og teknologi som bidrar til energi- og miljøvennlig oppvarming?
☐	☐	☐	
Elektriske varmeovner			<i>Helsetips!</i>
☐	☐	☐	Velges varmekilder med lav overflatetemperatur slik at støvforbrenning unngås?
☐	☐	☐	Velges renholdsvennlig varmekilde? (rengjøring foran og bak)
☐	☐	☐	Plasseres varmekildene slik at elever og ansatte ikke føler ubehag på grunn av strålevarmen?
☐	☐	☐	
Radiatorer (vannbåren varme)			
☐	☐	☐	Velges renholdsvennlige radiatorer? (spesielt bak radiatoren)
☐	☐	☐	Velges radiator med renholdsvennlig front? (helst glatte flater)
☐	☐	☐	Har termostatventiler låsbar utførelse? (hindre uønsket regulering)
☐	☐	☐	
Gulvvarme elektrisk/vannbåren			
☐	☐	☐	Er det temperaturbegrensning på vann/kabel slik at overflatetemperaturen ikke blir for høy?
☐	☐	☐	Er soneinndeling av gulvet vurdert med tanke på senere rominndeling og bruk?
☐	☐	☐	
Strålevarme i tak			
☐	☐	☐	Planlegges det å bruke strålevarme i tak der det ikke er varig opphold?
☐	☐	☐	Vil overflatetemperaturen være lav slik at støvforbrenning (pyrolyse) unngås?
☐	☐	☐	

Ventilasjon			
☐	☐	☐	Er dere gjort kjent med de ulike ventilasjonsløsningene? (muligheter/begrensninger)
☐	☐	☐	Kan anlegget reguleres slik at temperaturen på tilført luft i bruksområdet 16 til 20 °C? (Spesielt viktig i fyringssesongen)
☐	☐	☐	
Romtermostater og følere			
☐	☐	☐	Plasseres termostat/føler på innervegg ca. 150 cm. over gulv?
☐	☐	☐	Plasseres alle termostat/føler slik at de ikke påvirkes av vindu eller varmekilder?
☐	☐	☐	Velges termostat/føler i låsbar utførelse slik at utstyret kun kan betjenes av driftspersonell eller kvalifisert person?
☐	☐	☐	Velges termostat/følere i de enkelte rom slik at individuelle reguleringer kan utføres?
☐	☐	☐	
Klimaanlegg (kjøling)			
☐	☐	☐	Dersom det velges klimaanlegg, blir tilgjengelighet og renhold av klimaanlegg/installasjon vektlagt?
☐	☐	☐	Ved bruk av kjøling kan dører til andre klimasoner åpnes og lukkes automatisk for å oppnå svalt rom med minst mulig energiforbruk?
☐	☐	☐	
Egne erfaringer (ideene overføres til HMS -momenter)			
☐	☐	☐	
☐	☐	☐	
☐	☐	☐	
☐	☐	☐	
Vi anbefaler at du skriver ut skjemaet for videre arbeid etter ukryssing av de enkelte punktene.			

Utføres	Drøftes	Ikke aktuelt	HMS- og MHV-momenter ved planlegging og gjennomføring
Lover og forskrifter			<i>Helsetips!</i>
☐	☐	☐	Er lover og forskrifter som gjelder for ansatte innarbeidet i planene?
☐	☐	☐	Er lover og forskrifter som gjelder for elever innarbeidet i planene?
☐	☐	☐	§ 8, Arbeidsplassen Veiledning 444 Opplæringsloven § 9a-2
☐	☐	☐	
Luftmengder, krav til ventilasjonsanlegg og brukermedvirkning			<i>Energi- og miljøtips!</i>
<p>Ventilasjon handler om å få tilfredsstillende luftskifte i rom der mennesker oppholder seg. Dette kan løses på mange forskjellige måter avhengig av hvilke krav man stiller til inneklimate/komfort. I skolebygg i dag er mekanisk ballansert ventilasjon det ventilasjonsprinsipp som velges i de fleste tilfeller. Inntil det forligger mer dokumentasjon og erfaring fra bruk av naturlig/hybrid ventilasjon vil sjekklisten kun inneholde momenter om ballansert mekanisk ventilasjon. Før valg av ventilasjonsløsning anbefaler vi å lese om de ulike ventilasjonsløsningene.</p>			
☐	☐	☐	Ved prosjektering og installasjon av ventilasjonsanlegg skal gjeldende forskrifter og veiledere følges
☐	☐	☐	Innreguleringsprotokoll som dokumenterer at luftmengdene til og fra rom er som planlagt skal fremlegges ved ferdigstillelse
☐	☐	☐	Ventilasjonsløsning må sees i sammenheng med valg av bygningsmaterialer (lavemitterende materialer krever mindre ventilasjon)
☐	☐	☐	Ved valg av ikke standard løsninger skal tilfredsstillende inneklimate dokumenteres
☐	☐	☐	
Teknisk rom, styring og bruk			<i>Veiledning om arbeidsplasser og arbeidslokaler</i>
☐	☐	☐	Ved plassering av anlegget i aggregatrommet skal det tas hensyn til at vedlikehold, regelmessig sjekk og funksjonstesting av anlegget kan utføres uten vanskeligheter
☐	☐	☐	Aggregatrom skal ha sluk i gulv
☐	☐	☐	Teknisk rom skal utstyres med uttak for stikkontakt
☐	☐	☐	Aggregat-/tekniske rom skal ha min. lysstyrke på 200 lux.
☐	☐	☐	Det skal være lett atkomst til aggregatrommet slik at anlegget kan funksjonstestes regelmessig
☐	☐	☐	Det bør være inspeksjonsvindu i aggregatdører for å føre tilsyn med kilereimer, og andre vitale deler som krever visuelt tilsyn
☐	☐	☐	Må trapp benyttes for å komme til anlegget, skal gjeldene forskrifter følges
☐	☐	☐	Ved arrangementer etter skoletid skal ventilasjonsanleggene kunne startes med ekstra AV/PÅ bryter brukervennlig plassert
☐	☐	☐	

Balansert mekanisk ventilasjon			<i>Energi- og miljøtips!</i>
☐	☐	☐	Luftfilter bør minst være i filterklasse EU7, tilsvarende F85
☐	☐	☐	Tilluftsentiler skal plasseres slik at det ikke blir trekkfølelse (luft i bevegelse)
☐	☐	☐	Valg og plassering av tilluftventiler og luftmengde er avhengig av romtype og aktivitetsnivå
☐	☐	☐	Luftstøy fra ventiler i rom skal ikke overstige 27 dBA. Les Fakta om lyd/støy
☐	☐	☐	Hovedkanaler skal støyisoleres ved passering gjennom oppholdsrom
☐	☐	☐	Kanaler må ha tilstrekkelig med lydfeller slik at støy fra ventilasjonsanlegg reduseres til et minimum
☐	☐	☐	Plassering av lydfeller og innreguleringspunkter over himling, skal merkes under himling (lett å finne igjen), slik at de er tilgjengelig for ettersyn og renhold
☐	☐	☐	
Plassering av luftinntak			
☐	☐	☐	- på den side av bygningen der lufta har lavest temperatur og best kvalitet
☐	☐	☐	- i god avstand fra mørke takflater (solvarme)
☐	☐	☐	- med god avstand fra luftavkast slik at kortslutning unngås. (gammel luft kommer inn)
☐	☐	☐	- i god avstand fra trafikkert gate eller vareinntak
☐	☐	☐	- i betryggende avstand og gunstig retning i forhold til skorstein, luftavkast, lufteredninger fra kloakk m.v.
☐	☐	☐	- tilstrekkelig høyt over bakken til at ikke organiske materialer og annen forurensning fra grunnen trekkes inn
☐	☐	☐	Luftinntaket utformes slik at fukt, regn, snø ikke kommer inn i ventilasjonskanalen
☐	☐	☐	Luftinntaket utformes slik at det ikke blir tilholdssted for fugler
☐	☐	☐	
Egne erfaringer (ideene overføres til HMS -momenter)			
☐	☐	☐	
☐	☐	☐	
☐	☐	☐	
☐	☐	☐	
Vi anbefaler at du skriver ut skjemaet for videre arbeid etter ukryssing av de enkelte punktene.			

Utføres	Drøftes	Ikke aktuelt	HMS- og MHV-momenter ved planlegging og gjennomføring
Lover og forskrifter			
☐	☐	☐	Er lover og forskrifter som gjelder for ansatte innarbeidet i planene?
☐	☐	☐	Er lover og forskrifter som gjelder for elever innarbeidet i planene?
☐	☐	☐	
Normer for belysningsstyrke			
Det må tilstrebnes å velge lyskilder og styringsteknologi som drar nytte av dagslyset, noe som gir økt trivsel og lavere energibruk. Gjeldende normer for belysningsstyrke i de ulike rom skal følges.			
☐	☐	☐	Planlegges det belysning på: - Lekeområder - Veg/ganger på skoleområdet - Ved inngangsdører/sykelkjellere etc. - Sykkelopstillingsplass - Parkeringsplass - Idrettsbane/-anlegg
☐	☐	☐	Planlegges belysningen i trapper og ganger slik at belysningsstyrken blir minst 100 lux.?
☐	☐	☐	Planlegges rom med undervisning slik at belysningsstyrken på elevarbeidsplasser blir minst 300 lux. på bordplaten?
☐	☐	☐	Planlegges tavlebelysning slik at belysningsstyrken blir minst 500 lux. på tavla?
☐	☐	☐	Planlegges belysningen i skolelandskap slik at belysningsstyrken blir minst 500 lux. på bordplata?
☐	☐	☐	Planlegges kontorbelysningen slik at belysningsstyrken blir minst 500 lux. på bordplata?
☐	☐	☐	Velges lyskilder/-utstyr som er egnet til "farlige" arbeidsplasser som dreiebenker (roterer), komfyr (varme), etc. slik at min. 500 lux. oppnås i arbeidsområdet?
☐	☐	☐	
Lysberegninger			Helsetips!
Lysberegninger bør utføres i prosjekteringsfasen slik at kravene til belysning oppfylles. Resultatene fra en lysberegning vil være et hjelpemiddel for å bestemme:			
☐	☐	☐	- hvor mange armaturer må det være i rommet?
☐	☐	☐	- type armaturer?
☐	☐	☐	- hvordan unngå refleks, blending og støvsamling?
☐	☐	☐	- hvilke farger bør velges på gulv, vegger, tak og inventar?
☐	☐	☐	- om belysningen som velges i det enkelte rom er tilpasset aktivitet og bruk?
☐	☐	☐	- hvor bør det iverksette tiltak for å hindre blending?
☐	☐	☐	- hvilke rom som har, eller kan få, problemer med blending?
☐	☐	☐	

Lys og energibruk			
☐	☐	☐	Vurderes det å velge vindusløsninger som gir gode dagslysforhold i rom?
☐	☐	☐	Vurderes det å velge lyskilder som er energieffektive? (lysrør og kompaktlysrør med elektronisk forkopling)
☐	☐	☐	Vurderes det å velge fullfargelysrør i alle lyskilder?
☐	☐	☐	
Styring av lyskilder			
☐	☐	☐	Vurderes det trinnløs regulering av lyskilder med fotocelle for å spare energi i rom der det er gode dagslysforhold?
☐	☐	☐	Vurderes det å dele større rom i soner som kan reguleres trinnløst og uavhengig?
☐	☐	☐	Vurderes bruk av tilstedeværelsesdetektor for styring av lysanlegg i rom som tillater det?
☐	☐	☐	Vurderes bruk av bevegelsesdetektor med tidsforsinkelse for å spare energi der det er egnet?
☐	☐	☐	
Valg av lyskilder			
☐	☐	☐	Vurderes det av hensyn til inneklima og renhold å velge innfelte armaturer?
☐	☐	☐	Ved valg av nedhengte og utenpåliggende armaturer stilles krav til armaturens utforming og renholdsvennlighet slik at støv i liten grad kan samles og forbrennes?
☐	☐	☐	
Utelys			
☐	☐	☐	Innarbeides lokale erfaringer ved valg av armaturer? (hærverkssikre)
☐	☐	☐	Vurderes det å styre belysningen med fotoselle?
☐	☐	☐	
Sikkerhet			
☐	☐	☐	Nøddlys og ledelys utføres etter gjeldende forskrifter
☐	☐	☐	Det kan være god økonomi å benytte utstyr/materiell som kontrollerer seg selv for feil
☐	☐	☐	Vurderes det å bruke bevegelsesdetektorer på utvalgte lysarmaturer ute for å hindre hærverk og innbrudd?
☐	☐	☐	
Egne erfaringer (ideene overføres til HMS -momenter)			
☐	☐	☐	
☐	☐	☐	
☐	☐	☐	
Vi anbefaler at du skriver ut skjemaet for videre arbeid etter ukryssing av de enkelte punktene.			

Utføres	Drøftes	Ikke aktuelt	HMS- og MHV-momenter ved planlegging og gjennomføring
Lover og forskrifter			<i>Helsetips!</i>
☐	☐	☐	Er lover og forskrifter som gjelder for ansatte innarbeidet i planene?
☐	☐	☐	Er lover og forskrifter som gjelder for elever innarbeidet i planene?
☐	☐	☐	
Lydberegning			
☐	☐	☐	Utføres lydberegninger i prosjekteringsfasen slik at nødvendige tiltak kan iverksettes mot innvendig og utvendig støy?
☐	☐	☐	
Overflater generelt			
☐	☐	☐	Vurderes det å velge/utforme gulv og betongflater slik at skrapelyd fra stoler oa. ikke forplanter seg til andre rom?
☐	☐	☐	Vurderes det å velge takplater som har vaskbar kvalitet?
☐	☐	☐	Vurderes takplater av mineralull med gode lydabsorberende egenskaper?
☐	☐	☐	Blir hull og kuttkanter i lydabsorberende tak- og veggplater forseglett slik at fiber ikke frigjøres til romlufta?
☐	☐	☐	Vurderes det av renhold og miljømessige hensyn å felle tilluftsventiler i tak inn i himlingsplater av metall?
☐	☐	☐	
Lydisolasjon for å hindre samtale- og lydoverføring			
☐	☐	☐	Blir det iverksatt tiltak for redusere uønsket lyd fra rom til rom? (gjelder hele bygget)
☐	☐	☐	Blir kontorarbeidsplasser tilrettelagt slik at samtaler kan føres uforstyrret?
☐	☐	☐	Blir skillevegger ført til tak over himling i de rom der det skal gjennomføres taushetsbelagte samtaler eller rom der det er store krav til liten lydgjennomgang? Eks. stillerom
☐	☐	☐	
Lydoverføring og vibrasjon fra teknisk utstyr			
☐	☐	☐	Blir teknisk rom plassert i god avstand fra rom som benyttes til pedagogisk aktivitet?
☐	☐	☐	Blir teknisk utstyr fundamenteres slik at vibrasjon og lydoverføringer unngås?
☐	☐	☐	Blir luftinntak og avkast fra ventilasjonsanlegg plassert slik at det ikke forstyrrer andre aktiviteter?
☐	☐	☐	Er det ekstra fokus på vibrasjon og lydforplantning i konstruksjonen ved plassering av teknisk utstyr på tak og loft?
☐	☐	☐	

Kantine/spiserom			
Ved utforming av kantineområdet bør det tas hensyn til støy som skapes fra brukerne i rommet.			
☐	☐	☐	Er det tenkt på hvordan støy fra bestikk, kopper, kar og annet utstyr kan minimaliseres?
☐	☐	☐	Er støy fra stoler og bord i bevegelse vurdert?
☐	☐	☐	Er det tenk på at elever skal føre en samtale i et stort rom?
☐	☐	☐	Bli teknisk utstyr som støyer (automater med mer.) plassert i avstand fra sittede/ grupper?
☐	☐	☐	Er det tenkt på antall og egnet plassering og bruk av lydabsorbenter?
☐	☐	☐	
Salgsdisk			
☐	☐	☐	Bli ekspedisjonsområdet i kafeteria og kantiner utformet slik at samtale over disk med personer som har hørselshemninger kan utføres?
☐	☐	☐	Vurderes kjøledisk/-monter uten innebygd kompressor?
☐	☐	☐	Overleveres en garanti fra leverandør at utstyr med innebygd kompressor oppfyller kommunens krav om støy?
☐	☐	☐	
Egne erfaringer (ideene overføres til HMS -momenter)			
☐	☐	☐	
☐	☐	☐	
☐	☐	☐	
Vi anbefaler at du skriver ut skjemaet for videre arbeid etter ukryssing av de enkelte punktene.			

Utføres	Drøftes	Ikke aktuelt	
☐	☐	☐	HMS- og MHV-momenter som skal vektlegges ved planlegging og gjennomføring
☐	☐	☐	Er lover og forskrifter som gjelder for ansatte innarbeidet i planene?
☐	☐	☐	Er lover og forskrifter som gjelder for elever innarbeidet i planene?
☐	☐	☐	
Momenter/kriterier som må gjennomtenkes ved valg av møbler			
☐	☐	☐	Er valg av innredning/utstyr hensiktsmessig og praktisk i forhold til bruksområde? (Funksjonalitet)
☐	☐	☐	Vektlegges brukerne syn på hva som er pent og hva som er stygt vektlagt? (estetikk)
☐	☐	☐	Vektlegges produktets evne til å tilfredsstille behovene til de som benyttet det?
☐	☐	☐	Er overflaten god å ta på? (Taktile egenskaper = hvordan de er å ta på)
☐	☐	☐	Er produktets varmeledningsevne vektlagt? (oppleves varmt eller kaldt)
☐	☐	☐	Vektlegges utforming, i hvilken grad det fysisk påvirker dem som benytter og håndtere produktet? (ergonomi)
☐	☐	☐	Vektlegges universell utforming?
☐	☐	☐	Bli produktets fleksibilitet vektlagt?
☐	☐	☐	Bli produktets mobilitet vektlagt? (behov for hjul)
☐	☐	☐	Er det behov for å kople utstyret sammen til større enheter?
☐	☐	☐	Bli renholdsvennlighet vektlagt?
☐	☐	☐	Er antall bein og utformingen av dem vurdert med tanke på rengjøres under?
☐	☐	☐	Velges stoler og utstyr som kan henges opp på bord? (Renhold/brukermedvirkning)
☐	☐	☐	Kan produktet som velges vedlikeholdes?
☐	☐	☐	Er produktet utformet/beregnet for lagring?
☐	☐	☐	Er produktets miljøprofil vektlagt? (materialevalg, produksjonsmåte, emballasje, transport, vedlikehold, returordning og eventuell mulighet for gjenbruk av materialer)
☐	☐	☐	Er etisk handel vært tema ved innkjøp?
☐	☐	☐	Er det kjennskap i hva som ligger i pris og leveringskostnader?
☐	☐	☐	Er leveringsbetingelsene kjent?
Egne erfaringer (ideene overføres til HMS -momenter)			
☐	☐	☐	
☐	☐	☐	
☐	☐	☐	
Vi anbefaler at du skriver ut skjemaet for videre arbeid etter ukryssing av de enkelte punktene.			